

Kibocsátással kapcsolatos információ

Munkaanyag a munkacsoport számára

2011. január 7.

A munkacsoport úgy ítélte meg, hogy érdemes a „kibocsátással kapcsolatos információ” fogalmát megvizsgálni, hiszen a magyar jogban megkülönböztetett szerepe van: az információnak olyan speciális fajtája, amelynek nyilvánossá tétele még üzleti titokra hivatkozva sem lehet megtagadni. Amennyiben sikerül ezt a kifejezést bizonyos szinten definiálni és a magyar joganyagba beépíteni, úgy minden bizonnyal tisztább helyzetet teremtené a környezeti információkra vonatkozó adatigénylésekkel kapcsolatban.

Az alábbiakban az Energiaklub javaslata szerepel a téma vonatkozásában:

I. A kibocsátással kapcsolatos információ, mint speciális környezeti információ

Mit értünk környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információn? Ha valamilyen módon szeretnénk konkretizálni, célszerű kiindulni a környezeti információ fogalmából, hiszen a kibocsátással kapcsolatos információ a környezeti információ egy speciális fajtája (jelesül a magyar jogban olyan, amellyel szemben nem lehet az üzleti titokra hivatkozni).

Aarhusi Egyezmény	2003/4/EK irányelv	A Kvt. nem határozza meg, helyette a 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet az irányadó
<p>„3. A környezeti információ” jelent bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információt, melynek tárgya:</p> <p>a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota;</p> <p>b) tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a) bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések;</p> <p>c) az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen</p>	<p>„1. Környezeti információ: minden olyan írásbeli, vizuális, szóbeli, elektronikus vagy bármilyen más materiális formában lévő információ, amely az alábbiak valamelyikére vonatkozik:</p> <p>a) a környezeti elemek állapota, mint például a levegő vagy a légkör, a víz, a talaj, a föld, a tájkép és a természetes környezet, beleértve a vizes élőhelyeket, a part menti és tengeri területeket, a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatást;</p> <p>b) olyan tényezők, mint például a különböző anyagok, az energia, a zaj, a sugárzás vagy a hulladék, beleértve a radioaktív hulladékot, a környezetbe történő kibocsátás, bevezetés vagy egyéb módon való kijuttatás, amelyek hatással vannak, illetve hatással lehetnek a környezet a) pontban említett elemeire;</p> <p>c) olyan intézkedések (beleértve a közigazgatási intézkedéseket is), mint például a politikák, jogszabályok, tervek, programok, a környezetre vonatkozó megállapodások, az a) és b) pontban említett elemekre és tényezőkre hatással</p>	<p>„2. § A megjelenési formájától függetlenül környezeti információ minden olyan információ (adat), amely vonatkozik</p> <p>a) a környezetre, illetve a környezeti elemek állapotára - ideértve a biológiai sokféleséget és annak összetevőit, valamint a géntechnológiával módosított szervezeteket -, valamint az ezen elemek közötti kölcsönhatásra;</p> <p>b) a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására, ha az hatással van vagy valószínűleg hatással lehet a környezet a) pontban meghatározott elemeire;</p> <p>c) környezettel összefüggő intézkedésekre, különösen az azokkal kapcsolatos ágazati politikára, jogszabályokra, tervek, programokra, megállapodásokra, illetve az a) és b) pontban meghatározottakra hatással lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységekre, valamint a környezet és a környezeti elemek védelmére hozott intézkedésekre és tevékenységekre;</p> <p>d) a környezetvédelmi jogszabályok</p>

<p>mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések.”</p>	<p>lévő vagy valószínűleg hatással lévő tevékenységek, valamint az azoknak az elemeknek a védelmére hozott intézkedések és tevékenységek; d) a környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásáról szóló jelentések; e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzések és feltevések; és f) az emberi egészség és biztonság állapota, ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, amennyiben ez lényeges, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket, amennyiben azokra az a) pontban említett környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.</p>	<p>végrehajtásáról szóló jelentésekre; e) a c) pontban említett intézkedések és tevékenységek keretein belül használt, költséghatékonysági és más gazdasági elemzésekre és feltevésekre; f) az emberi egészség és biztonság állapotára - ideértve az élelmiszerlánc szennyeződését, az emberi életfeltételeket, a kulturális helyszíneket és építményeket - amennyiben azokra a környezeti elemek állapota vagy ezeken az elemeken keresztül a b) vagy c) pontban említett bármilyen tényező vagy intézkedés hatással van vagy hatással lehet.”</p>
---	--	---

Mivel tehát sem az Aarhusi Egyezmény, sem az irányelv nem határozza meg a „környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információk” fogalmát, így ennek pontosítása mindenképp szükséges.

A fentiek alapján láthattuk, hogy a környezeti információ megfelelő kiindulópont, ezt maga a Kvt. is alátámasztja, hiszen környezeti információkra vonatkozó 12. §-ában tárgyalja a kibocsátással kapcsolatos információt.

További kiindulópontot jelent a 311/2005. (XII. 25.) kormányrendelet (a továbbiakban: rendelet). A rendelet szerint **környezeti információ minden olyan információ (adat), amely – többek között – a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására vonatkozik, ha az hatással van vagy valószínűleg hatással lehet a környezet meghatározott elemeire.** Ez a fordulat megerősíti azt, hogy a kibocsátással kapcsolatos információ valójában környezeti információ, pontosabban a környezeti információnak van olyan (jogszabályi) értelmezési iránya, amely magában foglalja a kibocsátást.

Ezzel azonban még nem jutottunk közelebb ahhoz, hogy mit jelent a környezeti információ értelemben használt kibocsátással kapcsolatos információ. Vagyis a **kapcsolatos** fordulat dilemmáját nem oldottuk fel.

II. Javaslatok a kapcsolatos információk értelmezésére

Mindenek előtt le kell szögezni azt, hogy a bizonytalanság elsősorban (és megnyugtatóan) jogalkotási úton oldható fel, hiszen ez teremthet mindenki számára átlátható viszonyokat, s ezzel elkerülhetők a későbbi értelmezési problémák is. Vagyis a jogalkotónak el kell döntenie, hogy mit értünk a kibocsátással kapcsolatos környezeti információn.

Mielőtt kifejténénk az álláspontunkat célszerű azt is rögzíteni, hogy a Kvt-nek kellene magában foglalnia a környezeti információ jelenleg kormányrendeleti szinten megfogalmazott definícióját, s ehhez kellene kapcsolni egyfajta speciális információként, a szintén a Kvt-ben meghatározott, kibocsátással kapcsolatos információ fogalmát. Ez egyértelmű helyzetet teremtene a környezeti információ és kibocsátással kapcsolatos információt illetően, s a törvényi szint garanciát jelentene arra, hogy a jogalkotó egyértelműen és hosszú távra rögzíteni kívánja a környezeti információ fogalmát. Továbbá környezeti jogi dogmatikai szempontból is előnyös lenne a környezeti információ Kvt-beli rögzítése, hiszen a Kvt. jelenleg egy olyan (mindenképp definiálására, körülírásra szoruló) fogalmat használ, amit maga a törvény nem határoz meg.

A már megtörtént kibocsátásra vonatkozó adatok, információk nyilvánossága egyértelműen a „kibocsátással kapcsolatos információ” kategóriájába tartozik. Ide érthetjük a környezet elemeibe (úgy mint víz, levegő, talaj, élővilág, mesterséges környezet, stb) történt tényezők (pl. anyag, energia, zaj, sugárzás) kikerüléséről szóló információkat.

Kibocsátással kapcsolatos információ lehet különösen/többek között¹ a kibocsátás:

- mennyiségéről,
- minőségéről
- közvetlen hatásairól,
- közvetett hatásairól,
- hatásterületéről,
- lehetséges hosszabb távú hatásairól,
- a kibocsátás körülményeiről

szóló bármilyen adat, dokumentum.

Lehet ez véletlenszerű kibocsátás (pl. havária), vagy rendszeres/tervezett (pl. hulladék ideiglenes vagy végleges elhelyezése). Ezek kiadása, nyilvánosságra bocsátása – véleményünk szerint – a jogszabályok alapján egyértelmű, nem ütközhetne akadályba. Bár az Országos Atomenergia Hivatal a paksi INES 3 üzemzavar sérült fűtőelemeit tartalmazó tokok tárolásának és kezelésének megvalósítását szolgáló, elemzéseket és értékeléseket tartalmazó dokumentumokat üzleti titoknak minősítette és megtagadta a kiadást, a Fővárosi Ítéltábla egyértelműen amellel foglalt állást, hogy a Kvt. 12 § (5) bekezdése alapján a perbeli dokumentáció környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információ és kötelezte az OAH-t az adatok kiadására.

Felmerülhet azonban az a kérdés, hogy mi a helyzet abban az esetben, ha konkrét kibocsátás még nem történt, de fennállhat a veszélye. Mind az Aarhusi Egyezmény, mind a 311/2005. Kormányrendelet úgy fogalmaz hogy környezeti információ az, amelynek tárgya – egyebek között – tényezők, amelyek befolyásolják, vagy *befolyásolhatják* a környezeti elemeket (Aarhusi Egyezmény, 2. cikk 3/b pont), illetve amely vonatkozik „a környezetterhelésre, ideértve a zaj, sugárzás, hulladék, radioaktív hulladék környezetbe történő közvetlen vagy közvetett kibocsátására, ha az hatással van, vagy *valószínűleg hatással lehet* a környezet elemeire” (311/2005 Korm. Rendelet, 2. § b) pont).

Természetesen kérdés, hogy a két feltételes mód alkalmazásával milyen szándéka volt a jogalkotóknak. Felvetődhet egy olyan értelmezés, miszerint a még be nem következett kibocsátással kapcsolatos információk is környezeti információk, még hozzá a kibocsátással kapcsolatos információk, hiszen a nyilvánosságnak joga van megismerni, hogy egyes tevékenységek milyen kockázattal bírnak. Erre lehet példa az a két esetünk, amikor a 2003-mas üzemzavar után a kettős blokk újraindításáról, illetve a kárelhárítás menetéről kértünk információkat az OAH-tól, amivel – többek között – arról szeretnénk volna információkat szerezni, hogy milyen potenciális környezeti kockázatokat jelenthetett ez a két tevékenység.

Persze újabb értelmezési problémákat vonna maga után, hogy mit is értünk „a kibocsátás veszélye”, illetve a „potenciális kibocsátás” kifejezések alatt, és ebbe a vitába most nem is bocsátkoznánk. Mindenesetre felvetésre érdemesnek tartjuk a kérdést a munkacsoport körében.

---

¹ Vagyis a leendő jogszabályi megfogalmazásnak nyitottnak kell lennie, s nem pedig taxatívnek.